

'Ongedocumenteerden hebben recht op zorg'

Advocaat Pim Fischer pleit voor mensen in de knel

Uitgeprocedeerde asielzoekers, die na afwijzing van hun asielaanvraag illegaal in Nederland verblijven, zijn er psychisch vaak slecht aan toe. Velen zijn getraumatiseerd vanwege de gebeurtenissen in het land van herkomst of tijdens hun vlucht. Ze hebben soms jaren op straat geleefd. Is er opvang voor hen? Een gesprek met Pim Fischer, advocaat die zich toelegt op het bieden van rechtshulp aan mensen in de knel.

Kathinka Minzinga

De overheid stelt dat ze met het aanbod van een vrijheidsbeperkende locatie die gericht is op begeleiding naar vertrek naar het thuisland, voldoet aan haar verdragsrechtelijke plicht om opvang en zorg voor uitgeprocedeerde asielzoekers te regelen.

dam openstelde voor opvang van een aselechte groep ongedocumenteerde vluchtelingen, bleek dat 62 procent van deze mensen leed aan posttraumatische stressstoornis; ze hadden direct behandeling nodig. We kunnen gevoelig aannemen dat dit percentage representatief is.'

Zijn wij als samenleving verplicht om uitgeprocedeerde asielzoekers medische zorg te bieden?

'Jazeker, dat vloeit rechtstreeks voort uit internationale verdragen waarbij Nederland partij is. Na vele processen heb ik inmiddels ook uitspraken verkregen van de hoogste rechtscolleges in dezen: de Raad van State en de Centrale Raad van Beroep. De Nederlandse Staat mag zich niet onverschillig betonen en heeft een actieve inspanningsverplichting. De stelling van de staatssecretaris is: er is opvang, want ze kunnen zich na afwijzing van hun asielaanvraag melden

gegarandeerd. Ik heb daarom de eis neergelegd bij de staatssecretaris dat hij een garantie geeft voor medische zorg die voor deze cliënt op maat is gesneden,' vertelt Fischer.

Op de zitting werd de staatssecretaris vertegenwoordigd door een medewerker van de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V). Binnenkort is er overleg naar aanleiding van de recente uitspraken van de Centrale Raad van Beroep en de Raad van State. In afwachting van de conclusies van dat overleg is de rechtszitting een maand geschorst.

Hoe gaat het dan nu? Er zijn toch veel instellingen die zich bekommeren om daklozen? En ook gemeenten bieden buitenwettelijke constructies?

'Juist die buitenwettelijke regelingen zorgen voor een ondoorzichtig woud. Ik wil deugdelijke besluiten waar cliënten rechtszekerheid aan ontleenen. Ze moeten weten waar ze aan

Naar schatting 62 procent van de ongedocumenteerde vluchtelingen lijdt aan posttraumatische stressstoornis

Zijn deze mensen wel in staat om in een dergelijke locatie te verblijven? Wat als ze aantoonbaar zorg nodig hebben die deze opvanglocatie niet kan bieden?

Pim Fischer: 'Ik heb mij met zeventig van mijn cliënten gemeld bij de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V). Feitelijk worden ze weggejaagd door de toon en insteek van het gesprek: 'weet u waarom u hier bent?', 'wat heeft u al gedaan om aan uw vertrek te werken?', 'Op welke wijze heeft u aantoonbaar blijik gegeven van uw actieve bereidheid?'. Dat is geen geschikte benadering voor deze groep kwetsbare mensen.'

'Toen burgemeester Van der Laan bij wijze van proef 130 plekken in Amster-

voor vertrek. Ik heb echter te maken met een groep die aantoonbaar zorg nodig heeft en heb reden om aan te nemen dat de vrijheidsbeperkende locatie deze passende zorg niet biedt.'

Ik woonde een rechtszitting bij van een cliënt van u. U eist voor hem beschermd wonen, het verweer van de staatssecretaris is dat hij zich kan melden bij een vrijheidsbeperkende locatie.

'Het probleem is dat deze cliënt heel verward is. Een vrijheidsbeperkende locatie heeft alleen maar een huisartsenpost. Een plek bij beschermd wonen is niet zonder meer

toe zijn en meetellen als volwaardig mens. Er is een maatschappelijke verplichting tot het verlenen van zorg, maar een gebrek aan kennis bij de zorgaanbieders dat ze de rekening kunnen presenteren bij de overheid. Waarom zou je noodhulp bieden als er aanspraak op hulp is? Mensen zijn niet geholpen met 'barmhartigheid', wel met voldoende financiering om de overheid aan te spreken.'

'Human beings can be beautiful or more beautiful, they can be fat or skinny, they can be right or wrong, but illegal? How can a human being be illegal?'

Elie Wiesel

Pim Fischer: 'Ik maak me zorgen over de sociale advocatuur.'

Een andere cliënt van u heeft alsnog een verblijfsvergunning gekregen. De vertegenwoordiger van de staatssecretaris zei dat hij, zijn dossier in aanmerking nemende, daar ook alle redenen toe zag. Toch heeft hij al die tijd in afwachting van zijn toelating tot asiel, zorg in een beschermende woonomgeving moeten ontberen.

'Dit is natuurlijk te gek voor woorden: tegen iemand die achteraf blijkens de toekenning van zijn aanvraag recht heeft op asiel, zeggen dat hij tijdens zijn asielaanvraag bereid moet zijn mee te werken aan zijn vertrek om passende zorg te verkrijgen.' 'Waar ik voor pleit is om de mensen die op ons grondgebied verblijven en zorg nodig hebben, die zorg ook te

verstrekken. Dit vloeit voort uit verdragen waar Nederland zich ook aan heeft onderworpen. De behoefte moet worden vastgesteld door een daartoe bevoegde arts. De vraagstelling aan de arts moet helder zijn en meegenomen kunnen worden in de besluitvorming. Het besluit dat wordt genomen op de aanvraag moet helder en doorzichtig zijn. Zo kunnen we onze rechtsstaat vorm geven.'

Uw kantoor is gespecialiseerd in het bieden van rechtshulp aan gemarginaliseerde groepen die uitgesloten worden van sociaaleconomische rechten. Wat is uw persoonlijke motivatie?

'Ik merkte dat ik steeds meer betaalde zaken ging afschuiven naar collega's

en 'zin' ervaarde in het helpen van deze groep mensen. Ik doe dit nu pakweg twaalf jaar en hoop nog lang door te gaan. Ik neem een voorbeeld aan een collega die op zijn 84ste nog fantastisch pleitte. Ik maak me echter wel zorgen over de sociale advocatuur. Eigenlijk kun je nu als kantoor geen mensen meer opleiden. Dat is te duur geworden.'